

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Terugblik op Oxford

Dekker, S.

Citation

Dekker, S. (2002). Terugblik op Oxford. *Bestuurskundige Berichten*, 17(1), 9-10. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234455>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234455>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Zijn kritiek wordt door meer mensen gedeeld, maar toch vind ik dat er binnen de Bestuurskunde veel wetenschappers zijn die juist wel veel oog hebben voor politieke processen. Voor een deel kan ik me trouwens inhoudelijk wel vinden in de argumentatie van Jouke, wat betreft het gevaar van verdere commercialisering. Bij iedere toepassingsgerichte wetenschap bestaat het gevaar om te dicht tegen de macht aan te kruipen. Dan krijg je het 'u-vraagwijd-draaien'-effect. Maar volgens mij wordt dit binnen Bestuurskunde voorkomen door de grote pluriformiteit binnen ons vakgebied. En het toepassingsgerichte onderzoek heeft wel het voordeel, dat je daardoor meer zicht krijgt op wat er werkelijk speelt binnen het vakgebied. Daardoor creëer je een betrokkenheid en dat is ook meteen het verschil met de Politicologen, die alles meer vanaf een afstand bekijken".

Eigenlijk is het misschien niet altijd even terecht dat er zoveel gewicht wordt toegekend aan uitspraken van een professor

Voor de toekomst ziet Paul 't Hart eigenlijk drie grote uitdagingen voor Bestuurskunde; de verdere volwassenwording van het vakgebied, de internationalisering van het vakgebied en didactische verbeteringen binnen het onderwijs. "Heel belangrijk is volgens mij ten eerste dat Bestuurskunde niet langer een vakgebied van pioniers is. Tot voor kort werd het toch altijd gezien als een beginnende wetenschap, maar inmiddels is het niet alleen een discipline waar de historische wortels beter bekend van zijn, maar ook één die in vele universiteiten en HBO's in Nederland gedijt. We moeten daarbij oppassen, dat het vakgebied niet te populair wordt, want dan krijg je het effect, dat we ook bij Sociologie hebben gezien. Die studie is aan haar eigen populariteit ten onder gegaan.

Het dagelijkse taalgebruik wordt nu al steeds meer Bestuurskundig, we moeten uitkijken dat we als Bestuurskundigen nog steeds een toegevoegde waarde hebben. Daarnaast is inhoudelijk de internationalisering een grote uitdaging. Binnen ons vakgebied moet echt meer aandacht komen voor internationale ontwikkelingen en de gevolgen hiervan voor het Nederlandse Openbaar Bestuur. Ook op het didactische vlak ligt er in de toekomst trouwens een grote uitdaging, want de vraag wordt hoe je les moet geven aan de internetgeneratie? Je kunt niet meer verwachten dat studenten twee keer drie kwartier naar een persoon, die een verhaal aan het vertellen is, komen luisteren. Je zult het moeten aankleden met allerlei interactieve aspecten". Paul 't Hart schetst zeer veel veranderingen voor de toekomst. Aan welke eisen moeten Bestuurskundedocenten van de toekomst volgens hem voldoen? "Docenten moeten over een aantal eigenschappen beschikken. Allereerst passie voor het vak uitstralen. Deze passie moeten de docenten overbrengen op hun stu-

denten. Die passie moet natuurlijk zijn, dit valt niet aan te leren, het overbrengen van vaardigheden wel. Dat noem ik het ambacht van het lesgeven. Deze didactische trucjes kunnen docenten in trainingen aangeleerd worden. Tenslotte is het heel belangrijk om begaan te zijn met de studenten. Gevaarlijk wordt het wanneer de onderwijstaak als een verplicht nummer gezien wordt. Er moet meer aandacht komen voor het uitwerken van evenwichtiger carrièrelijnen binnen het onderwijs. Prikkel worden nu voornamelijk via het onderzoek gegeven. Mensen worden op basis van publicaties afgerekend en zo wordt ook het geld verdeeld. Daarmee wordt in de hand gewerkt dat wetenschappers minder prioriteit geven aan onderwijs. Het zou mogelijk moeten zijn om iemand die heel goed onderwijs geeft en misschien iets minder goed is in het verrichten van onderzoek ook te bevorderen. Dit komt de kwaliteit van het onderwijs zeer ten goede. Daarvoor is enige bestuurlijke moed vereist".

Professor Doctor
Paul 't Hart

TERUGBLIK OP OXFORD

Sander Dekker

Lopend door het oude centrum van Oxford waan je je in het idee dat ieder moment Inspector Morse met zijn felrode Jaguar Mark II de hoek om kan komen zeilen. De vele boeken, televisieseries en films waarin de Engelse universiteitsstad het decor vormt, schetsen een romantisch beeld dat constant achter in het hoofd blijft hangen. Natuurlijk is de werkelijkheid anders.

Een selectief oog ziet misschien alleen de stoffige professoren, kostschooljongetjes en statige academische processies, maar Oxford is in feite toch vooral een eigentijdse universiteitsstad met een grote diversiteit aan onderzoekers en studenten uit binnen- en buitenland. Het afgelopen jaar verbleef ik zes maanden in Oxford om te werken aan mijn promotieonderzoek – een aangename kennismaking met een inspirerende academische omgeving.

Ten overstaan van een bibliothecaresse met een strak gezicht moest ik plechtig beloven geen vuur of schapen de leeszaal binnen te brengen

Oxfordse tradities
Oxford is een universiteitsstad met een lange historie en vele tradities. Er is geen duidelijke datum van oprichting, maar historische documenten duiden er op dat er reeds in elfde eeuw les werd gegeven. De organisatie van de universiteit kreeg zijn specifieke vorm toen William of Durham in 1249 het eerste College ves-

tigde en het de gepaste naam 'University College' meegaf. Veel van de gebruiken en traditionele evenementen zijn terug te voeren tot de vroege dagen van de universiteit. Nog dagelijks klinkt de torenbel van 'Christ Church College' honderd-en-een maal – een klokslag voor elke 'scholar' ten tijde van de officiële oprichting. En de 'fellows' van 'All Souls' vierden dit jaar hun eeuwfeest waarbij zij met fakkels en onder luid gezang op zoek gingen naar de wilde eend die volgens de legende bij het neerleggen van de fundering van het College uit een pijp zou zijn opgevlogen. Dergelijke oude gebruiken bieden een constante herinnering aan hoe het academische leven er een kleine duizend jaar geleden moet hebben uitgezien. Hoewel de precieze betekenis en relevantie waarschijnlijk niet voor iedereen even duidelijk zijn, hebben ze zo hun charmes en leiden ze soms tot grappige situaties. Zo werd ik zelf bij de aanvraag van mijn bibliotheekkaart onderworpen aan een oude eed. Ten overstaan van een bibliothecaresse met een strak gezicht moest ik plechtig beloven geen vuur of schapen de leeszaal binnen te brengen! De universiteit van Oxford staat samen met Cambridge bekend om haar systeem van Colleges. Aanvankelijk waren het geestelijken en adellijken die deze instituten voor onderzoek en onderwijs grondvestten. Later volgden enkele industriëlen die een deel van hun vermo-

gen in de oprichting van een eigen College investeerden. De Colleges – nu negenendertig in totaal – spelen een belangrijke rol in het onderwijssysteem. In principe is 'de universiteit' niet veel meer dan een administratief en overkoepelend orgaan dat de inhoud van de studies bepaalt, de lessen en examens organiseert, en docenten van de Colleges inhuurt om hoorcolleges te verzorgen. De Colleges, die hun eigen studenten selecteren, zijn verantwoordelijk voor het tutoronderwijs aan individuen en kleine groepen. Naast de hoorcolleges krijgen studenten aanvullende begeleiding van de 'fellows' die aan het College zijn verbonden.

De Colleges dragen verder zorg voor het welzijn van de studenten en bieden doorgaans uitgebreide faciliteiten: bibliotheken, auditoria, televisiekamers, leeszaalen, sportvelden, fitnessruimtes, enzovoort. Studenten wonen, werken en eten er met elkaar. Daardoor ontstaat dikwijls een hechte onderlinge band. Studenten identificeren zich in de eerste plaats met hun College en niet zozeer met de universiteit als geheel. Wanneer je op feestjes of in de pub iemand ontmoet, luidt één van de eerste vragen dan ook vaak: 'by the way, which College are you from?'

Oxford biedt een inspirerende en motiverende omgeving om in te studeren. Het is opvallend om te zien hoe benaderbaar en geïnteresseerd de docenten en hoog-

leraren doorgaans zijn. Na uitvoerige gesprekken en discussies klonk ik vaak weer boordevol nieuwe ideeën achter mijn laptop. Hoewel studenten door het unieke onderwijssysteem van Oxford veel individuele aandacht krijgen, wordt toch ook verwacht dat zij zelfstandig werken en hun studieprogramma invullen. Dat laatste is vaak geen probleem met het enorme aanbod aan vakken en seminars. De reputatie van de universiteit trekt bovendien veel onderzoekers aan van over de hele wereld – van getalenteerde pioniers tot door de wol geverfde Nobelprijswinnaars. Iedere avond is er wel een lezing of seminar waar je als student naartoe kunt. De Oxford Union is wat dat betreft een institutie op zichzelf. Dagelijks treden daar beroemdheden aan om met studenten in debat te gaan – van Tony Blair tot Michael Jackson en van Bill Gates tot Hillary Clinton.

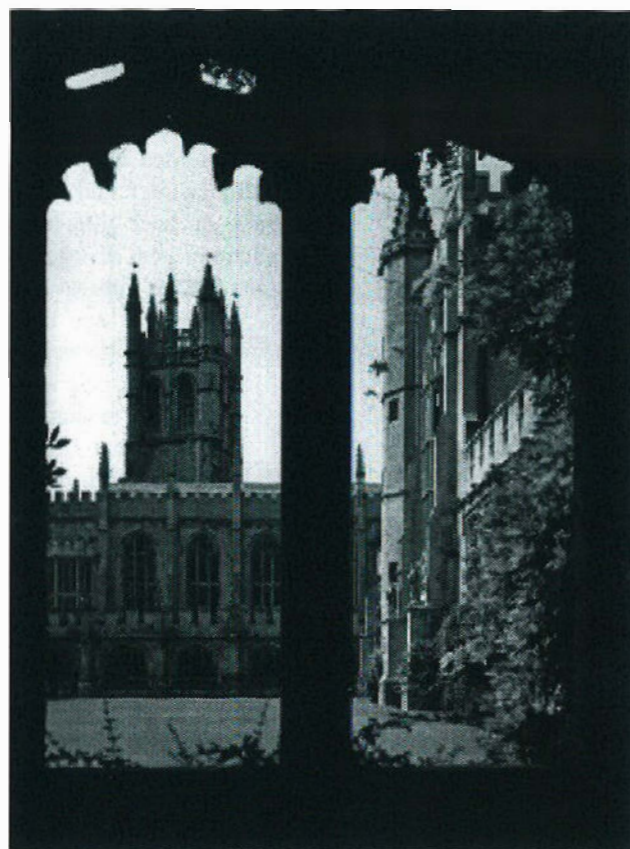
Voor de academicus is studeren en werken in Oxford als het spelen van een Champions League finale in het Wembley Stadion

Naast de studie is er ook veel ruimte voor ontspanning. De sportcompetities tussen de Colleges zijn een begrip in Oxford. Het laatste weekend van mei stond in het teken van de jaarlijkse roeiwedstrijden. Tientallen teams streden tegen elkaar om de eer van het College hoog te houden. Naarmate de dag vorderde werden niet alleen de teams competitiever, maar steeg ook de stemming in de 'boat houses' waar enkele honderden toeschouwers onder het genot van grote glazen punch de roeiers aanmoedigden. Het studentenleven in Oxford laat zien dat serieus studeren en plezier maken elkaar absoluut niet hoeven uit te sluiten. Met 39 Colleges is er ieder weekend wel ergens een feest. En wanneer doordeweeks de pubs om 11 uur 's avonds sluiten verplaatsen de studen-

ten zich gewoonlijk naar de 'Junior Common Room' waar de koelkast tot de nok toe met bier is gevuld. Tijdens mijn verblijf in Oxford viel echter ook de keerzijde van het systeem op. Soms heeft het vasthouden aan tradities en oude gewoontes negatieve kanten. Naast het feit dat de meeste Colleges tot laat in de twintigste eeuw bijvoorbeeld geen vrouwen toelieten, lijken veel organisatieprincipes zich nauwelijks te hebben ontwikkeld sinds de Middeleeuwen. Pogingen om de universiteit te moderniseren lopen steeds stuk op onenigheid tussen de verschillende Colleges. Verder kan het leven in een College erg benauwend zijn. Er is niet echt sprake van een privé-leven omdat iedereen dag in dag uit op elkaars lip zit. Sommige studenten verliezen bovendien alle realiteitszin doordat ze zich nauwelijks meer buiten de muren van het College vertonen. Schrijvend aan een scriptie of

Stageverslag

proefschrift hoeven zij in principe alleen nog maar de deur uit om maandelijks een nieuwe tube tandpasta te kopen. Ondanks deze kleine minpuntjes is Oxford een bijzondere universiteitsstad. Voor de academicus is studeren en werken in Oxford als het spelen van een Champions League finale in het Wembley Stadion: de ambiance is uniek, de spelers zijn gemotiveerd, en de wedstrijd speelt zich af op het scherpst van de snede. Ook voor bestuurskunde-studenten zijn er in Oxford uiteenlopende mogelijkheden om academische ambities te vervullen. Aansluitend op een studie in Leiden kunnen bijvoorbeeld aanvullende Masteropleidingen worden gevolgd op het gebied van politologie, sociologie of economie. De toelatingseisen en kosten zijn weliswaar hoog – iets waar ik als bezoekend onderzoeker niet mee van doen had – maar wie de kans krijgt weet zich verzekerd van een onvergetelijke tijd.

Sander Dekker werkt als promotieonderzoeker aan het Departement Bestuurskunde van de Universiteit Leiden. Zijn onderzoek maakt deel uit van een project dat zich toespitst op de relatie tussen crises en hervormingen in beleidssectoren.

Column

Met verbazing las ik in *De NRC* van zaterdag 10 november een interview met scheidend Rotterdamse korpschef Bé Lutken onder de titel: De politie is te lief geweest. In dit artikel wordt een ontluisterend beeld geschetst van de problemen waarmee de politie Rotterdam-Rijnmond te maken heeft. Door een chronisch gebrek aan manschappen moet zij prioriteiten stellen. Logischerwijs richt zij zich in eerste instantie op de zware criminaliteit. In de bestrijding hiervan is zij succesvol, zo stelt Lutken. Wanneer men echter 'fors in elkaar is geslagen moeten [we het slachtoffer] teleurstellen, omdat zwaardere zaken prioriteit hebben'. Juridisch gezien valt iemand in elkaar slaan aan te merken als (van kwaad tot erger): *openbare geweldpleging, mishandeling, ernstige mishandeling of zelfs poging tot doodslag*, begrippen die mijns inziens zeker niet mistaan in de categorie zwaardere zaken. Openbare geweldpleging heeft in het verleden een aantal malen heeft geleid tot de dood van het slachtoffer. Bekende namen in deze context zijn Meinderd Tjoelker en Daniël van Cottem.

Ook voor het oplossen van winkeldiefstallen hebben politie en justitie niet voldoende manschappen. Gekozen is voor een realistische oplossing; de winkeliers de diefstal zelf laten oplossen door de dief de keuze te geven tussen het teruggeven van de gestolen goederen of ervoor betalen. Een realistische oplossing wellicht, maar in mijn optiek geen goede. De dief wordt niet ontmoedigd omdat hij niet wordt gestraft. De kans dat hij het volgende keer weer probeert is groot. Daarbij leidt dit beleid tot een vermindering van vertrouwen in de politie en overheid. Uiteindelijk zullen gefrustreerde mensen geneigd zijn eigen rechter te gaan spelen. "Als de overheid het niet oplost, dan doe ik het zelf wel".

Door overtredingen of misdrijven ongestraft te laten, zal men op zoek gaan naar de grenzen van het toelaatbare. Lutken pleit voor het afschaffen van het gedoogbeleid. Op zich heeft hij hier een goed punt. Mijns inziens hebben bur-

gers bewezen dat zij eigen verantwoordelijkheden niet altijd aankunnen. Stoppen met gedogen heeft echter alleen zin wanneer de politie voldoende capaciteit heeft om misdaden of overtredingen ook daadwerkelijk aan te pakken. Op dit Teneinde de veiligheid te verhogen, pleit Lutken voor een integraal veiligheidsbeleid waarbij alle gemeentelijke diensten worden gemobiliseerd. Een schitterend streven, op het feit na dat de belangrijkste actor, de burger zelf buiten beschouwing wordt gelaten. De politie kan niet alle problemen op het gebied van veiligheid, openbare orde en vervuiling zelf aan, vermoedelijk ook niet in samenwerking met andere instanties (zoals de Riagg), daar deze zelf vaak ook zwaar belast zijn. De greep op het publieke domein die Lutken zo graag wil herstellen, zal weinig kans hebben indien burgers niet worden betrokken bij het veiligheidsbeleid. Het openbaar bestuur zal moeten appelleren aan het burgerlijk verantwoordelijkheidsgevoel. Dit zal verder moeten gaan dan de eigen voordeur van de individuele burger.

De overheid kan middels een aantal belangrijke stappen trachten het burgerlijk verantwoordelijkheidsgevoel te vergroten:

1. Het landelijk en gemeentelijk voorlichtingsbeleid aanscherpen, waarbij de potentiële dader inzicht krijgt in de gevolgen van bepaalde handelingen;
2. Het helpen bij organiseren van groepen burgers voor de bestrijding van criminaliteit in de wijk;

Nieuwe veiligheid?

Marc Verhaar

3. Instellen van een veiligheidsberaad op wijkniveau, waarbij burgers of afgevaardigden daarvan bijvoorbeeld maandelijks de knelpunten op gebied van veiligheid kunnen bespreken met afgevaardigden van de plaatselijke overheid (raadsleden, beleidsambtenaren of uitvoeringsambtenaren, zoals politie). Het vertrouwen in het openbaar bestuur wordt op twee manieren versterkt. Aan de ene kant zal de criminaliteit beter kunnen worden aangepakt wanneer het openbaar bestuur van de gemeente Rotterdam kiest voor een veiligheidsbeleid nieuwe stijl – in de vorm van een nauw samenwerkingsverband tussen politie, andere overheidsdiensten en burgers. Een daadwerkelijke verlaging van de criminaliteit en verhoging van het gevoel van veiligheid in de stad zal de greep van de overheidsinstanties op het publieke domein versterken.

In samenwerking met burgers kan criminaliteit effectiever worden bestreden. Door samenwerking ontstaat vanzelf een vertrouwensband tussen de burger en overheid. Van belang is dat beide partijen veel met elkaar in dialoog treden en dat het besef ontstaat dat beide groepen elkaar kunnen aanvullen en van elkaar kunnen leren. In de Schilderswijk in Den Haag heeft dat ook gewerkt. De situatie in de wijk was zo slecht dat burgers uit zichzelf patrouilleteams hebben ingesteld. In samenwerking met politie en andere overheidsinstanties heeft dit geleid tot een significante verbetering van de veiligheid in de wijk en een zeer sterke daling van bijvoorbeeld inbraken.

Deze vorm van burgerlijk zelfbewustzijn is spontaan ontstaan. Wellicht zijn bepaalde wijken in Rotterdam hier –eventueel na een klein duwtje in de rug– ook klaar voor.

Marc P. Verhaar heeft in november 2001 zijn studie *Management, Economie & Recht afgerond aan de Hogeschool voor Economische Studies te Rotterdam*. Dit jaar is hij als doorstromer begonnen met *Bestuurskunde aan de Universiteit Lei-*